

РЕЦЕНЗИЈА УЏБЕНИКА
УВОД У МЕТОДИКУ НАСТАВЕ СРПСКОГ КАО СТРАНОГ ЈЕЗИКА
ДОЦ. ДР АЛЕКСАНДРА НОВАКОВИЋА

Доступни подаци у литератури нам показују да се методика наставе српског као страног језика почиње развијати шездесетих година двадесетог века. Из године у годину, из деценије у деценију број истраживача и наставника који су своју пажњу почели усмеравати ка овој врсти наставе се неприметно почео повећавати. Нажалост, чак три деценије приступ је био несистематичан и стихијски – наставници су свој рад заснивали на сопственом искуству, које нису делили са својим колегама и заинтересованим појединцима, није било повезивања праксе и теорије, те ни објављивања научних радова. Зато се два округа стола посвећена настави српског као страног језика, које је организовао Институт за стране језике 1984. и 1986. године, могу узети као прекретница ка систематичнијем и организованијем приступу овој научној дисциплини. Сходно повећању броја странаца заинтересованих за учење српског као страног језика (услед повољних спољнополитичких деловања власти бивше заједничке државе), увећавао се и број лингвометодичара и наставника који су исказали интересовање за ову област. Уз наведено, и оснивање центара за учење српског као страног језика при филолошким и филозофским факултетима у земљи, обезбедило је повољне услове за развој ове врсте наставе и науке, чија је круна оличена у акредитацији студија српског као страног језика и већег броја предмета посвећених изучавању методике наставе српског као страног језика. Но, и поред повећаног интересовања и већег броја објављених монографија, зборника радова и појединачних научних чланака, још увек не постоји уџбеник за усвајање основних постулата методике наставе српског као страног језика, какви су уџбеници Милије Николића, Павла Илића, Симеона Маринковића, а који се користе за изучавање методике наставе српског као матерњег језика. Зато уџбеник Александра Новаковића *Увод у методик у наставе српског као страног језика* представља пионирски корак у настојању да се популаризује настава српског као страног језика. Како је и сам аутор у предговору уџбеника нагласио, намењен је студентима мастерских студија србистике на Филозофском факултету у Нишу, као и свима онима који би желели да се ближе упознају са овом облашћу од изузетног друштвеног значаја.

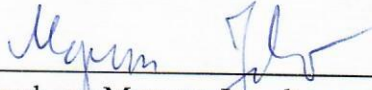
Уџбеник је подељен на једанаест лекција, чији садржаји у потпуности одговарају садржајима предмета *Методика наставе српског језика као страног*, који студенти српског језика на Филозофском факултету у Нишу могу похађати на нивоу мастерских студија. Све лекције носе једноставне наслове из којих се јасно уочава њихова садржина: 1) Историјски развитак методике наставе српског као страног језика; 2) Појам, предмет и задаци методике наставе српског као страног језика; 3) Важна организациона питања наставе српског као страног језика; 4) Градиво у настави српског као страног језика; 5) Ученик српског као страног језика; 6) Мотивација ученика у настави српског као страног језика; 7) Наставник српског као страног језика; 8) Уџбеници, радне свеске и приручници у настави српског као страног језика; 9) Тестови у настави српског као страног језика; 10) Анализа грешака у настави српског као страног језика; 11) Примена специјализованог рачунарског софтвера за креирање интерактивног наставног материјала. Аутор је настојао да пружи одговоре на питања која постављају себи сви они који би желели да се активније баве наставом српског као страног језика. Осим текста, свака појединачна лекција садржи листу кључних речи, пет питања, радних налога и задатака, пројектни задатак за самосталан рад студената, као и попис коришћене литературе. На крају уџбеника налази се регистар аутора и индекс појмова.

У првој лекцији (*Историјски развитак методике наставе српског као страног језика*) аутор упознаје читаоца са релевантним чињеницама које су предодредиле развитак методике наставе српског као страног језика као научне дисциплине, идентификујући кључне датуме и догађаје који су директно утицали на промену приступа лингвометодичара и наставника према овој области. Посебна пажња је усмерена ка питању оснивања центара за учење српског језика и организацији научних конференција и округлих столова који су помогли утемељењу методике наставе српског као страног језика у науци. Друга лекција (*Појам, предмет и задаци методике наставе српског као страног језика*) пружа одговор на питање *Шта је методика наставе српског као страног језика?*, при чему аутор даје систематичан преглед развоја мишљења лингвометодичара након првог округлог стола 1984. године. Осим упознавања са појмом, предметом и задацима истраживања, у уџбенику се сагледавају основне карактеристике ове научне дисциплине, са посебним освртом на интердисциплинарност и њену везу са сродним наукама (педагогијом, психологијом, дидактиком), односно са контрастивном анализом, анализом грешака, социолингвистиком, статистиком, као и њеним поддисциплинама: методиком наставе српског као нематерњег језика, методиком наставе српског као завичајног језика и методиком наставе српског као језика окружења и образовања. У трећој лекцији (*Важна организациона питања наставе српског као страног језика*) аутор покушава да одговори на најчешће недоумице оних који размишљају да се активније баве овом облашћу: начином доласка до ученика, избором правог типа наставе и часа, трајањем и бројем часова током курса, тестирањем и формирањем група ученика, поштовањем наставних принципа, избором метода и уџбеничког материјала, издавањем одговарајућих сертификата и евалуацијом наставног процеса. У четвртој (*Градиво у настави српског као страног језика*), петој (*Ученик у настави српског као страног језика*), шестој (*Мотивација ученика у настави српског као страног језика*) и седмој (*Наставник српског као страног језика*) аутор обрађује питања места и функције основних чинилаца дидактичког троугла – садржаја који се изучавају, места ученика, улоге наставника и питања важности мотивације у настави српског као страног језика. У осмој лекцији (*Уџбеници, радне свеске и приручници у настави српског као страног језика*) аутор настоји да пружи преглед до сада објављених јединица уџбеничког комплета и најважнијих приручника који могу помоћи наставнику (и ученицима) на самим часовима. У деветој лекцији (*Тестови у настави српског као страног језика*) описује се и објашњава функција тестова и предочавају најосновније класификације уз, наравно, навођење тестова који се могу користити у настави. У десетој лекцији (*Анализа грешака у настави српског као страног језика*) аутор даје попис спроведених истраживања у вези са грешкама које странци чине на почетном, средњем и напредном нивоу учења српског језика. У једанаестој лекцији (*Примена специјализованог рачунарског софтвера за креирање интерактивног наставног материјала*) објашњава се начин употребе софтверског алата *Adobe Captivate* и његове могућности у припреми електронског интерактивног наставног материјала.

Сви представљени садржаји у потпуности одговарају просечном оптерећењу студената, које је исказано ЕСП бодовима. Представљени су на логичан и ефикасан начин, тако да се сазнања студената о овој области постепено надограђују, о чему нам сведоче и врло интересантни радни налози, питања и пројектни задаци. С обзиром на чињеницу да за седам деценија постојања методике наставе српског као страног језика није написан сличан уџбеник, овај уџбеник представља пионирски корак у решавању овог фундаменталног питања. Приликом писања уџбеника аутор се ослањао на релевантне научне изворе (које је и

експлицитно навео након сваке лекције), због чега уџбеник добија на квалитету. На основу свега реченог, топло препоручујем уџбеник за објављивање.

У Нишу, 18. јуна 2022. године

(Проф. др Марина Јаџић, редовни професор
Филозофског факултета у Нишу)